

TÕRVA VALLAVALITSUS

KOOSOLEKU PROTOKOLL

Tõrva

20.09.2023 nr 7-1/2023/33-33

Tõrva valla eriplaneeringu asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu

Algus kell 18:00, lõpp kell 19:30

Toimumise koht: Tõrva Kultuurimaja (Männiku 5)

Protokollija: keskkonnaspetsialist Terje Tomson

Registreerunud osalejaid 11, osad osalejad jätsid end kirja panemata, mõned inimesed osalesid veebi teel

Päevakord:

1. Avasõnad
2. Eriplaneeringu protsessi ülevaade
3. Arvamusi esitanud isikute arvamuste käsitlemine, küsimustele vastamine
4. Täiendav arutelu

1. Avasõnad

Tõrva Vallavalitsuse keskkonnaspetsialist Terje Tomson juhatas koosoleku sisse. Kokku on tulnud Tõrva valla eriplaneeringu asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avaliku väljapaneku tulemuste avalikule arutelule. Terje Tomson andis info eriplaneeringu algatamise ja eesmärgi kohta. Perioodil 10. juuli 2023 kuni 11. august 2023 toimus Tõrva valla eriplaneeringu asukoha eelvaliku lähteseisukohtade ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi avalik väljapanek.

Terje Tomson juhtis tähelepanu, et isikud, kes soovivad olla kaasatud, st saada teateid edasiste arvamuste avaldamise võimaluste kohta, paneksid kirja oma kontaktaadressi eraldi selleks määratud lehele.

2. Eriplaneeringu protsessi ülevaade

Ettekandjad Heiki Kalberg (planeeringu koostaja, AB Artes Terrae OÜ esindaja) ja Piret Toonpere (KSH juhtekspert, LEMMA OÜ)

Järgmisena anti sõna AB Artes Terrae OÜ esindajale Heiki Kalberg'ile.

Heiki Kalberg tutvustas arutelu programmi ning kirjeldas eriplaneeringu protsessi ning eesmärki. Planeeringu algatamise taotluse tegija on Evecon OÜ, vald menetles ning algatas eriplaneeringu. Riigihankega leiti konsultandid. Planeeringut tehakse koostöös valitsusasutustega ja kaasatakse nii füüsilisi kui juriidilisi isikuid. Planeeringu üle teeb järelevalvet ja kiidab heaks Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.

Eriplaneeringut tehakse, sest kehtiva seaduse järgi peaks aastal 2030 olema kogu tarbitav elekter taastuvenergial põhinev. Radarite võimendamisest tulenevalt on võimalik hakata tuuleparke rajama Tõrva piirkonnas alates 2025. aastast. Tuulepargid on olulise ruumilise mõjuga ehitised, neid saab kavandada läbi eriplaneeringu või kui üldplaneeringus on selle jaoks ette nähtud alad.

Käesoleva eriplaneeringuga otsitakse asukohti tuuleparkidele suurusega vähemalt 150 hektarit. Tuulepark koosneb tuulikute ja sinna juurde kuuluvast taristust (teedest, ühendusliinidest). Antud eriplaneeringus eeldatakse, et tuuliku masti kõrgus on kuni 200 m ja tuuliku laba pikkus on kuni 100 m. Tuulikute täpsem kõrgus töötatakse välja koostöös Kaitseministeeriumiga. Planeeringule tehakse keskkonnamõju hindamine, see tagab selle, et planeeringus arvestatakse majanduslike -, sotsiaalsete -, riigikaitse -, keskkonnamõju - ja kultuuriliste piirangutega. Eriplaneeringu koostamisel tuleb lähtuda Valga maakonna planeeringuga määratud põhimõtetest tuuleenergeetika arendamiseks. *Ettekandja esitles slaidil planeeringu ala, mille sees otsitakse kohta tuulepargile või tuuleparkidele.*

Ta jätkas, et eriplaneering koosneb mitmest etapist. Esimene etapp on planeeringu lähteseisukohad ja KSH programm, selle põhjal pannakse paika edasine töökava. Seejärel tegeletakse edasi planeeringu koostamisega. Asukoha eelvalikuga määratakse alad, kuhu saab rajada tuuleparke. Hetkel kehtiv planeerimisseadus võimaldab edasi liikuda kahel moel: 1.) asukohavalikule koostatakse nõ. detailne osa ja selle detailse osaga pannakse paika tuulikute asukohad, teede asukohad, liinide asukohad; 2.) Asukohavalik tehakse sellise täpsusastmega, et järgmises staadiumis saab minna projekteerimistingimuste andmise (tingimusel, et puuduvad välistavad tegurid selle lahenduse osas). Antud eriplaneeringu puhul on eesmärgiks teine variant. Kui väliuuringud saavad tehtud, siis selgub, kas saab minna edasi projekteerimistingimuste staadiumisse. *Ettekandja esitles slaidil eriplaneeringu protsessi olulisematest tegevustest.*

Järgmisena andis Heiki Kalberg ülevaate eriplaneeringu ajakavast. Seni on toimunud lähteseisukohtade ja KSH programmi koostamine ja nende avalik väljapanek ning avalikud arutelud. Samaaegselt on tehtud väliuuringuid linnustikuga, nakkhiirtega. Eesmärk on selle aasta jooksul valmis saada planeeringu eelnõu ja keskkonnamõju hindamise aruanne, seejärel esitada see omavalitsusele ülevaatamiseks. Järgmise aasta veebruaris teha selles vajadusel täiendusi, perioodil märtsist maini oleks eriplaneering kooskõlastusringil ning suvel oleks asukoha eelvaliku otsuse avalik väljapanek. Suve lõpul toimuksid avalikud arutelud ning oktoobris ja novembris on planeeritud esitada asukoha eelvalik volikogule kinnitamiseks.

Lõpetuseks selgitas Heiki Kalberg potentsiaalselt sobilike alade asukoha valikuid. Üheks potentsiaalselt sobilike alade valiku kriteeriumiks oli see, et see asuks 1000 m kaugusel elamutest. Seal on mõned erandid, kui on saavutatud kokkulepped omanikega. Samuti on arvestatud mäeeraldisi, kultuurimälestisi, kaitsealasid, hoiualasid, Natura alasid, maakonna-planeeringus välja toodud väärtuslikke alasid ja ehituskeeluvööndeid. *Ettekandja esitles slaidil valla kaarti, kus oli välja toodud potentsiaalselt sobilikud alad.*

Järgmisena anti sõna Lemma OÜ esindajale Piret Toonpere'le (keskkonnamõju strateegilise hindamise juhtekspert). Piret Toonpere selgitas, et juba lähteseisukohtade programmis tehti esmane kaardianalüüs, millega välistati alad kuhu ilmselgelt ei saa tuuleparke rajada (alad on kaitse all või seal on elamud). Eriplaneeringu kaardile jäi ainult potentsiaalselt sobilikud alad. Täiendavatest loodusuuringutest tulenevalt need sobilikud alad oodatavasti kitsenevad veelgi. Tema ülesandeks on keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine ja selle läbiviimise koordineerimine. Ta lisas, et iga tuulepargi eriplaneeringu puhul viiakse läbi keskkonnamõju hindamine, sest tuulepark omab olulisi ruumilisi mõjusid, omab mõjusid inimkeskkonnale ja looduskeskkonnale. Inimkeskkonna osas on kaks olulist tegurit, mida hakatakse vaatama keskkonnamõju strateegilisel hindamisel, müra ja varjutuse teke. Nii müra kui varjutuse tekke juures kasutatakse arvutuslikku hindamist, modelleeritakse nende esinemist ja saadakse teada

millised müra- ja varjutuse tasemed tekiksid tuulikute paigutuste puhul eluhoonete juures. Tagada tuleb kehtivate normväärtustele vastavus. Müra ja varjutuse tekke modelleerimine eeldab tuulikute võimaliku asukoha olemasolu, nende ligikaudset paiknemist. Selle põhjal saab hinnata müra taset ja varjutuse mõju. Lisaks tõi ta välja tuulikute visuaalse poole. Tuulikutel on suur visuaalne mõju: nad on suured objektid ja paistavad maastikul kaugelt. Keskkonnamõju hindamise käigus kaardistatakse olulisemad vaatekohad, millistes kohtades tuulikud võivad jääda nähtavale kohale. Sellised kohad on näiteks kultuurimälestised, puhkeväärtusega kohad ja suurema kasutusega avalikud teed. Määratakse vaatepunktid, kus tuulikud reaalselt nähtavale jäävad, arvestades metsasust ja maastikureljeefi. Nendes kohtades tehakse visualiseeringud ja fotomontaažid, millega on võimalik kõigil tutvuda. Tänu sellele on võimalik saada ettekujutus, kuidas tuulikud paistma jääksid. Kui esineb selliseid kohti, millel on oluline kultuuriline väärtus, siis on tuulikute visuaalne pool üheks kriteeriumiks kuhu neid paigaldada ei saa.

Tuuleparkide mõjust looduskeskkonnale räägitakse peamiselt mõjust nahkhiirtele ja lindudele. Kuna loodusuuringud on enamasti aastajast sõltuvad (talvel ei ole mõtet enamikke uuringuid teha), siis hakati loodusuuringutega pihta kohe, kui hange kinnitati. Nahkhiirte osas toimub andmebaaside töötlus, korjatakse kokku see andmestik, mis on teada siinse piirkonna nahkhiirte kohta. Lisaks on kogu suve toimunud siinsetel aladel nahkhiirte uuring (paigaldatud detektorid puude latvadesse), millega mõõdetakse nahkhiirte lennu aktiivsust. Sügisel, kui nahkhiired hakkavad talvituma, siis korjatakse detektorid kokku. Siis saab andmetöötluse põhjal teada, millistel aladel on rohkem või vähem nahkhiiri. Linnustiku osas samamoodi: korjatakse kokku juba teadaolev andmestik, mis on teada siinse piirkonna linnustiku kohta. Lisaks on käimas väliuuringud selgitamaks, kas siinsetel aladel on täiendavate kaitsealuste linnuliikide pesakohti, mis ei ole seni teada olnud. Uuringutest selgub ka, kas on selliseid alasid kuhu linnud kogunevad või toimuvad suurtes mahtudes ülelennud. Uuringutest on juba selgunud, et siinsetel aladel on leitud 2 eelnevalt teadaolemata väike-konnakotka pesa. Nahkhiirte ja linnustiku uuringute andmed sügisel koondatakse ja selle põhjal saab hakata järeldusi tegema.

Lõpetuseks selgitas ta, et keskkonnamõjude hindamise tulemused annavad sisendi kuhu, kui suurt ja kui palju tuulikuks saaks hakata rajama.

Järgmisena tõi Heiki Kalberg välja mõned näited. Näiteks on Pärnu linna ja Tori valla ühisest tuuleenergeetika planeeringu asukoha eelvalikust. See võeti vastu mõlema omavalitsuse volikogu poolt selle aasta aprillis. *Ta esitles slaidil kaarti, millel oli punase piirjoonega alad, mille sisse on võimalik tulevikus tuuleparke rajada.* See on eelvaliku ala, sellele järgneks detailse osa koostamine. Lisaks on kaardil välja toodud 1 km mõjuvöönd, mille alasse ei saa ehitada müratundlikke hooneid seni, kuni ei ole paika pandud tuulikute asukohad. Kaardil on ka välja toodud liinide ala, näidates ära võimalikud ühenduskohad. Ta selgitas, et see oleks vajalik ka praeguse eriplaneeringu puhul. Vastasel juhul tuleks hakata alasid laiendama, ühenduskohtade puudumise tõttu. Teise näitena tõi ta ühe Eesti koostamisel olevast detailplaneeringust, kus on „täppidena“ ära näidatud ligikaudsed asukohad, kuhu tuulikud võiks rajada. Oluline on, et saaks paika tuulikute ligikaudsed asukohad.

3. Arvamusi esitanud isikute arvamuste käsitlemine, küsimustele vastamine

Heiki Kalberg jätkas avalikul väljapanekul esitatud arvamustega. Avalik väljapanek kestis 10.07-11.08.2023 ja selle aja jooksul esitati 11 arvamust, millest 9 oli juriidilistelt isikutelt ja 2 füüsilistelt isikutelt. Iga arvamuse juurde lisati vallapoolne seisukoht (antud fail on kättesaadav valla koduleheküljel). Ta tõi välja planeerimisseaduse §101 lg 4, mille kohaselt võib avaliku väljapaneku käigus kirjalikult arvamust avaldanud isik loobuda oma arvamusest, teatades sellest kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu koostamise korraldajale kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

Kuna Tõrva vald piirneb Lätiga, siis on tehtud ka piiriülest koostööd. Selle nädala algul tuli Lätist vastus nende arvamustega. Nad tõid välja järgmised punktid: kaugus elamutest peaks olema vähemalt 800 m, linnustiku uuringutega täpsemalt paika panna tuulikute kaugus, arvestada kultuurimälestistega ja nende eripäraga, juhiti tähelepanu, et piiritagusele põllumajandusmaa juhtotstarbega alale võib samuti rajada elamuid, arvestada loodusväärtustega ning neil oleks vaja

vähemalt 6 nädalast ajaakent edasise koostöö tegemisel. *Heiki Kalberg lõpetas tutvustava osa ning uuris saalis olijatelt, kas keegi neist esitas arvamuse avalikul väljapanekul ning kuidas ollakse rahul vallapoolse seisukohaga.*

A.H teavitas, et tema esitas oma arvamused vallale ning vallapoolsed seisukohad teda ei rahuldanud. Eelkõige oli küsimus kaasatavates. A.H. tegi ettepaneku kaasata keskkonnamõju hindamisel akustika insener. Programmis on välja toodud, et keskkonnamõju hindamisel kasutatakse WindPro arvutiprogrammi ja kaasatud spetsialist Piret Toonpere, aga ta (A.H.) vaatas, et tal puudub vastav kutsetunnistus. Piret Toonpere vastas, et Eestis ei anta kutsetunnistust akustika või müra hindamisele. Ta jätkas, et tal on keskkonnamõju hindamise litsents. Keskkonnamõju hindajad ei saa kutsetunnistust, vaid selleks on litsentsi komisjon (Kliimaministeeriumis), kes väljastab keskkonnamõju hindamise litsentsi. Sarnaselt kutsetunnistusele peavad olema teatud tingimused täidetud, toimub ka eksam. Iga 7 aasta tagant tuleb litsentsi uuesti taotleda. Ruumilistel planeerijatel on kutsetunnistus. A.H. uuris, WindPro programmi kohta. Kas suudetakse teha kontrollarvutusi, kasutamata seda programmi? Piret Toonpere vastas, et 15 aastat tagasi tehti arvutusi kalkulaatori ja Exceli tabeliga. Programmi eripära on see, et kuna tuuleparkide puhul tuleb arvutada müra taset väga mitmes erinevas punktis väga suurel alal, siis aitab see suurt arvutusmahtu läbi viia. Valemiga arvutades läheks töömaht väga suureks. Arvutiprogramm arvutab kõikide punktide tasemed korraga välja, kiirendades protsessi, arvutiprogramm kasutab samu valemuid, mis müra hindamise standardites esitatud. **Lepiti kokku, et müra osa peab olema aruandes detailselt sisendandmed välja toodud, et saaks arvutusi kontrollida.**

A.H. lisas, et antud eriplaneering läheb vastuollu Valga maakonna planeeringuga. Seaduses on punkt, et kui eriplaneering läheb vastuollu maakonna planeeringuga, siis tuleb maakonna planeeringut muuta. Kas on sellega arvestatud ja kes sellega tegeleb? Heiki Kalberg vastas, et selle sama eelnõuga, mis saadetakse kevadel kooskõlastustele, on ettepanek maakonnaplaneeringu muutmiseks. Vastuolu seisnes väärtuslike maastike osas. Terje Tomson selgitas, et koostatavas Tõrva valla üldplaneeringus on väärtuslikke maastikke täpsustatud. Üldplaneering on esitatud heakskiitmisele, varsti edastatakse viimased materjalid, et saaks heakskiitmise protsessiga edasi minna.

A.H. uuris tuuliku masti kõrguse kohta (200 m) ja labade pikkuse (100 m) kohta. Saarde valda rajati tuulik masti kõrgusega 230 m. Internetist otsides ta ei leidnud, et kuskil Euroopas oleks ehitatud 300 m tuulik. Miks ei võiks rajada madalamat tuulikut ja võtta aluseks Imavere Tikupoisi tuulik? Miks peab tuulik olema 300 m?

Heiki Kalberg vastas, et planeeringu algatamisel on masti ja tuuliku kõrgus pandud varuga. Keskkonnamõju hindamisel võetakse aluseks halvim võimalik olukord ehk 300 m. Selgitusena, miks on valitud nii kõrge mastiga tuulikud, tõi Heiki Kalberg välja nende parema tootlikkuse. Tuulepargi koguvõimsuse seisukohalt on mõttekam rajada vähem suure tootlikkusega tuulikud kui rohkem väiksema tootlikkusega tuulikud.

A.H. vastas, et suuremad tuulikud tekitavad rohkem müra ja see levib kaugemale ning need paistavad maastikul rohkem välja.

Piret Toonpere selgitas, et tuuliku mõõtmete suurenemine ei pruugi kaasa tuua müra suurenemist. Tuulikute arendamisel on aina rohkem tegeletud aerodünaamikaga ja müra vähendamisega.

A.H. vastas, et arendaja ei pruugi osta kõige moodsamaid ja vähem müra tekitavaid tuulikuid. Heiki Kalberg vastas, et arendaja peab jääma kehtestatud mürataseme raamidesse. Olemas on ka Riigikohtu lahend, mille tulemusel pandi tuulik seisma, kuna müratase elamualal ületas kehtestatud normi.

A.L. uuris, et kuidas on võimalik, et plaanitava 300 m tuuliku (mida Euroopas kuskil ei ole) müraparametreid on teada?

Piret Toonpere toonitas, et programm ei näita, milline on tuuliku tuleviku müratase, programm näitab kui suur müratase jõuab lähima elamuni (kui elamu asub 1 km kaugusel). Senises praktikas on sisendina pandud suurima müratasemega tuuliku parameetrid ja lisaks veidi suurendatakse seda.

Heiki Kalberg lisas, et kuna tuuleparkide kavandamine võtab väga kaua aega, siis planeerides liiga väikest tuulikut võib planeeringu elluviimisel ka selguda, et reaalselt tol ajahetkel olemasolevaid tuulikuid ei saa paigaldada (*ta tõi näite Hiiumaa meretuulepargi rajamisel kerkinud probleemi*).

Piret Toonpere selgitas, et planeeringus on märgitud kõrgusega kuni 300 m, mis ei tähenda, et tuulikud kindlasti nii kõrged ka ehitatakse.

TMV Green OÜ esindaja Indrek Aps selgitas, päris nii see ei ole, et mida kõrgem tuulik, seda suurem on võimsus. Mingil hetkel tuleb optimaalsuse piir ette. Ta lisas, et täna pole mõtet rajada selliseid tuuleparke, mis ei suuda tootlikkuse poolest konkureerida Soome poolt tuleva taastuvenergiaga. Tuuleparkide rajamisel on arendaja huvi, ja ka Eesti suurema vaatega huvi, et toodaksime taastuvelektrit, mille saame esmajoones ise ära tarbida. Ta lisas, et Soomes on hetkel rajamisel väga palju tuuleparke. See taastuvenergia, mida seal ära ei tarbita, hakkab Eesti suunas liikuma.

Naishääl saalist: selleks et konkureerida Soomega peaksime terve Eesti peale mitmeid tuuleparke rajama.

Indrek Aps vastas, et võistlus see ei ole, aga meie enda toodang peaks olema konkurentsivõimeline.

A.H. Tuuleparki planeeritakse praegu metsa. Kuhu kaablitega minnakse?

Arutleti, et saab minna Valga poole või Tõrva alajaama. Sõltub võimsusest.

A.H. uuris ulukite (just suurulukid) kohta. Antud piirkonnas arendatakse jahiturismi. Mis mõju on müral loomadele ja kas seda ka uuritakse?

Piret Toonpere selgitas, et seniste tuuleparkide uuringute põhjal (maailma praktika) antakse ülevaade. Kiskjad tunduvad olevat vähemtundlikud. Karude ja huntide osas suuri muutusi täheldatud ei ole, aga seoses elupaikade killustumisega võivad elupaigad vähemsobivaks muutuda.

A.H. andis teada, et 1 km ala ohutuse osas ta ei ole kindel, aga vaatab edasi, mis arvutuste tulemused tulevad.

A.L. uuris, et kui eelvalikualad on paigas, siis kas on tõesti nii, et sinna lähedale ei saa ehitada.

Heiki Kalberg selgitas, et müratundlikke hooneid tõesti ei saa lähemale tuulikutele ehitada. Oht on, et müranormid saavad ületatud. Seda siis juhul, kui on määratud ehituskeeluala eelvaliku otsuse tegemisel. Vanade talukohtade taastamisel sama. Lähtutakse ETAK kaardi kihist. Kui majale ei ole mingil põhjusel 1 km ala ümber märgitud, siis tuleks sellest vallale teada anda.

Kui tuulepark on püsti, siis ei lubata müratundlikke hooneid lähemale ehitada.

Küsimus veebist: Miks ei ole ette nähtud, et Tõrva elanikud saaksid otsest kasu, soodustingimustel elekter? Teistes riikides on see juba reaalsus, näiteks Taani. Lõpuks maksab keskkonnamaksu ilmselt lõpptarbija, sest see on osa elektritootmise kuludest. Vastuses vastas omavalitsus, et järgib Taani eeskju.

Heiki Kalberg vastas, et Eestis on kohalik kasu reguleeritud läbi keskkonnatasu. Keskkonnatasude seaduses on ette nähtud, et tuulik on keskkonnahäiring ning tasu maksmine käib vastavalt seaduses ette nähtud tingimustele. Eraldi meedet ei ole.

Piret Toonpere selgitas juurde, et keskkonnatasude seaduses on täpselt välja toodud valem.

Küsimus veebist: Kuidas hinnatakse edasiste tuuleparkide kumulatiivset mõju? 22. augustil avati järgmine planeeringuala, mis piirneb otseselt praeguse alaga.

Piret Toonpere selgitas, et koosmõjude hindamisel on selline põhimõte, et saab arvestada kõiki parke, millest ollakse teadlikud. Kui hakatakse koostama uut eriplaneeringut, siis peab iga järgmine objekt eelmist arvesse võtma.

Täpsustati, et esitatud on uus kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu algatamise taotlus, kuid teist eriplaneeringut algatatud ei ole.

Küsimus veebist: Dokumendis seisab, et koostöös kaasatavate ametiasutuste ja kohalike elanikega tuleb tuvastada olulised tuulepargist mõjutatavad majandus - ja sotsiaalsed aspektid, mis vajavad lähemat uurimist, leides sobivad uurimismeetodid. Samas ütlete, et sotsiaalseid ja majanduslikke aspekte uuringus ette nähtud ei ole. Samuti ei kaasata neis aspektides eraldiseisvaid eksperte. Miks välistatakse edasisest uurimisest sotsiaalsed ja majanduslikud aspektid?

Piret Toonpere vastas, et otseselt ei välistaks neid aspekte. Lähteseisukohad ja mõju hindamise programm kirjeldas ära kuidas midagi hinnata kavatsetakse. Selle raames ei tulnud ka ühtegi ettepanekut, mis annaks teada, mida oleks veel vaja hinnata. Või mida ei ole kirjeldatud? Inimese tervist ja sotsiaalset heaolu vaadeldakse müra ja varjutuse hindamisel. Müra modelleeritakse 2 km kaugusel. Tuleb välja selgitada, et ei oleks ülemäärast mõju, et norme ei ületataks. Häiringutasu on vastavalt keskkonnatasude seadusele.

Küsimus veebist: Kas rajatiste ehitamine on riiklikult rahastatud?

Heiki Kalberg vastas, et tema teada ei ole riiklikult rahastatud.

Arutleti tuulikute kohale toomise ja paigaldamise teemadel.

4. Täiendav arutelu

Indrek Aps (TMV Green ja Vestman Solar esindaja) andis teada, et tänast eriplaneeringu ala on võrreldes esialgse algatamise taotlusega laiendatud. Peale laiendust hõlmab ala ka neid kinnistuid, kus neil on maalepingud ja kus nad on plaanitud tuulikupargi arendust. Arvestades seda aspekti ning eriplaneeringu eesmärki, et on plaanis paika panna tuulikute esmased asukohad ja infrastruktuur, siis topelt eriplaneeringut algatada ei saa. Kuna nad on selles alas sees, siis nad ei näe võimalust, et nad eriplaneeringust kuidagi välja jääksid. Nende soov on, et see täna fikseeritaks. **Paluvad kaasatud olla huvitatud isikuna antud planeeringusse.** Lahendada tuulikute ja infrastruktuuri asukohad.

Indrek Aps näitas kaardil ala asukohta.

Heiki Kalberg andis teada, et sõnum on käes, aga võimalikku huvitatud isikuna kaasamist täna ei otsustata.

Piret Toonpere andis teada, et kaardil näidatud ala piirkonnas on seniste linnustiku väliuuringutega leitud 2 uut konnakotka pesa, mis sealse piirkonna arendusvõimalusi eeldatavalt oluliselt kitsendavad.

Heiki Kalberg andis teada, et tuleb teha koostööd selles osas – kui väliuuringutest lähtuvad looduspiirangud on selgunud, siis saab näha milliseks on jäänud sobilik ala ja kas huvitatud alale on üldse võimalik tuuleparki teha.

Küsimus veebist: Tõrva valla vastus, et tuulepark ei hävita mulgi identiteeti, nagu ei ole seda teinud autostumine või mobiiltelefon. Kas see on nali? Hiljem arutelu käigus täiendas küsija, et märksõnaks on maastik.

Arutleti, et kas maastiku visuaalne muutus hävitab mulgi identiteedi ja arutelu käigus ei selgunud otsest seost/põhjust.

A.L. uuris, et eesmärgiks peaks olema süsinikuneutraalsus. Kas tuulik seda kuvandit üldse toetab? Alates rajamisest kuni lõpuni välja.

Heiki Kalberg vastas, et temale teadaolevalt toetab. Arvestades ka asjaolu, et põlevkivi kaevandamisega kaasnevad suurtele maa-aladele muutused (põhjaveeta alad jm selline).

Uuriti, et kas on infot kui palju tuuleenergiat planeeritakse praegu Eestis. Kui palju see ületab praeguse tarbimise?

Heiki Kalberg vastas, et hetkel sellist täpset ülevaadet ei ole ja tõenäoliselt planeeritav ületab talvist tipu energiatarbimist. Kuid alasid planeeringutes tõmmatakse väliuuringute tulemusel järjest väiksemaks. Eeldatakse, et tulevikus tarbimised suurenevad seoses elektriautode ja muuga. Tõenäoliselt jääb ka osa eriplaneeringuid ellu viimata. Küsitud ülevaatlik uuring on riigil plaanis teadaolevalt 2024. aasta alguses läbi viia (inventuur). Selge on see, et maismaal tuleb sobivad alad tuuleparkide rajamiseks leida.

Indrek Aps uuris, et kas Läti poolt tulnud sisend on ammendav ja lõplik.

Piret Toonpere selgitas, et Läti looduse poolelt on neil teadmine olemas ja arvestatakse mõlemal pool olevaid linde. Koostöö Lätiga toimub Kliimaministeeriumi vahendusel.

Indrek Aps uuris, et kas potentsiaalseid alasid saab erinevalt kehtestada.

Heiki Kalberg selgitas, et planeeringu jagunemine on võimalik.

(allkirjastatud digitaalselt)

Terje Tomson
protokollija